

Το πιο μεγάλο έλλειμμα

Η απαραίτητη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και γιατί διαρκώς καθυστερεί

Δύσκολα ξαναρχίζουν σήμερα οι συζητήσεις της κυβέρνησης με την τρoίκα. Κεντρικό πρόβλημα παραμένει η επίτευξη των στόχων για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος, καθώς επαπειλείται η επιβολή πρόσθετων μέτρων, εφόσον διαπιστωθούν σοβαρές αποκλίσεις τον Ιούνιο. Τα δημοσιονομικά στοιχεία των πρώτων μηνών, χωρίς να είναι πολύ ενθαρρυντικά, δεν αποκλείουν μια ικανοποιητική προσέγγιση. Τη δυσχεραίνει ωστόσο η παρατεινόμενη βαθιά οικονομική ύφεση. Και την έξοδο από την ύφεση αναστέλλουν οι άμεσες συνέπειες από τις δραματικές εξελίξεις στην Κύπρο στη χρηματοδότηση της οικονομίας. Αλλά την επιβαρύνουν επίσης αδυναμίες και καθυστερήσεις στην προώθηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, δεύτερο μεγάλο αγκάθι στις συνομιλίες με την τρoίκα.

ΤΗΣ ΕΛΙΖΑΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Η μεγαλύτερη και σπουδαιότερη από τις μεταρρυθμίσεις που χρειάζεται η χώρα είναι αναμφίβολα εκείνη της δημόσιας διοίκησης. Έχει δρομολογηθεί ώστε να προχωρήσει, όμως λίγο κατανοείται είτε από την εγχώρια κοινή γνώμη είτε από την τρoίκα. Ολοι μπορούμε να φανταστούμε ένα κράτος που να δουλεύει καλύτερα: πιο αποτελεσματικό στην είσπραξη όσων του οφείλονται, πιο ορθολογικό στη διαχείριση των πόρων, να ανταποκρίνεται περισσότερο στις ανάγκες της κοινωνίας και στα αιτήματα των πολιτών. Καθένας έχει πλήθος παραδειγμάτων να αναφέρει, κάποτε εξοργιστικά, για λανθασμένες, παράλογες λειτουργίες από την εμπειρία του στις δημόσιες υπηρεσίες (όπως, ευτυχώς, και κάποια θετικά παραδείγματα). Το ερώτημα είναι πώς θα περάσουμε από παγιωμένες στρεβλώσεις στην κατάσταση που θέλουμε. Όσο για την τρoίκα, οι εντεταλμένοι αντιπρό-

σωποι των δανειστών δίνουν όλο το βάρος σε ποσοτικούς δείκτες, αγνοώντας ποιοτικά χαρακτηριστικά. Πιέζουν για άμεσες, μετρήσιμες απολύσεις, παραβλέποντας επιπτώσεις που, αν φτάσουν στα άκρα, μέχρι και θα ματαιώνουν την αποπληρωμή των δανείων, τον υπέρτερο στόχο τους.

Ουσιαστικές απαντήσεις και προς τις δύο κατευθύνσεις έδωσε προχθές ο υπεύθυνος για τη μεταρρύθμιση υπουργός Αντώνης Μανιτάκης (στη συζήτηση που διοργάνωσε το Κέντρο Μιχάλης Παπαγιαννάκης): έχει ολοκληρωθεί η αξιολόγηση των δομών ανά υπουργείο. Οικονομοτεχνικές μελέτες έδειξαν πώς ήταν οι υπηρεσίες έως τώρα και πώς πρέπει να οργανωθούν και να λειτουργήσουν αποδοτικά, με πόσο προσωπικό. Παντού η μείωση ξεπερνά το 30% που ζητούσε η τρoίκα, χωρίς να θυσιάζει την ποιοτική αναβάθμιση. Με το επόμενο βήμα, την περιγραφή των θέσεων και των διαδικασιών, θα γνωρίζουμε πόσους υπαλλήλους, με ποια καθήκοντα, χρειάζεται κάθε υπηρεσία, αριθμός που δεν θα μπορεί να μεταβάλλεται με πελατειακούς διορισμούς. Ούτε νέες υπηρεσίες και οργανικές θέσεις θα μπορούν πλέον να δημιουργούνται αυθαίρετα. Αλλά η εμμονή τώρα σε άμεσες, οριζόντιες απολύσεις παραλύει τη διοίκηση διαχέοντας φόβους, υπονομεύει κάθε συναίνεση, λειτουργεί ως άλλοθι για να μην αλλάξει τίποτα, εξήγησε ο υπουργός. Εξίσου στείρα χαρακτηρίσε άλλωστε την άρνηση κάθε απόλυσης, γιατί καλύπτει όσους λίγους παραβιάζουν τον νόμο και τα καθήκοντά τους, συχνά ελέω κομματικής ή συνδικαλιστικής προστασίας. Πίσω από την αντιπαράθεση αυτή δεν βλέπουμε τη δραματική συνολική μείωση των υπαλλήλων, πάνω από 25% ως το 2015, τα τεράστια κενά που φέρνει, σε νοσοκομεία και κοινωνικές υπηρεσίες κυρίως.

Οροι-κλειδιά για να προχωρήσει η μεταρρύθμιση είναι η κινητικότητα – κίνητρο απόδοσης, όχι τιμωρία για τους μετακινούμενους –, με σωστή όμως προετοιμασία, και η διαρκής αξιολόγηση που πρέπει να ενσωματωθεί στη δημοσιοϋπαλληλική κουλτούρα.

Στα άπειρα εμπόδια που συναντά η προσπάθεια – εδραιωμένες πρακτικές και νοοτροπίες, νομικό πληθωρισμό, πολιτικές και συνδικαλιστικές αντιστάσεις, άστοχες δικαστικές παρεμβάσεις που τρέφουν την ευθυνοφοβία – και σε ιδέες για να ξεπεραστούν, αναφέρθηκαν οι άλλοι ομιλητές: η Άννα Αναγνωστοπούλου του ΕΚΔΔ, ο δήμαρχος Αθηναίων Γιώργος Καμίνης, ο

Η εμμονή τώρα σε άμεσες, οριζόντιες απολύσεις παραλύει τη διοίκηση διαχέοντας φόβους, υπονομεύει κάθε συναίνεση, λειτουργεί ως άλλοθι για να μην αλλάξει τίποτα

εμπνευστής των ΚΕΠ Σταύρος Μπένος – που μας θύμισε πόσες περισσότερες λειτουργίες θα επιτελούσαν στην αρχική τους σύλληψη, σπάζοντας πελατειακές σχέσεις και διαφθορά –, ο καθηγητής Δημήτρης Σωτηρόπουλος...

Τα συνοψίζει, νομίζω, μια φράση που είπε ο Αντώνης Μανιτάκης κλείνοντας: «Οι αλλαγές θέλουν κίνημα, μεταρρυθμιστικό κίνημα, θέλουν στήριξη για να προχωρήσουν». Παντού στο Δημόσιο θα βρούμε εργαζομένους ατομικά πρόθυμους να συμβάλουν, που κάνουν ό,τι καλύτερο μπορούν. Αντίστοιχα σε όλους τους τομείς της κοινωνίας. Αλλά οι οργανωμένες συνδικαλιστικές, ή και πολιτικές, εκπροσωπήσεις δρουν στην αντίθετη κατεύθυνση, της αντίστασης. Μεταρρυθμιστικό κίνημα, που συλλογικά θα έδινε φτερά στις αναγκαίες κοινωνικές αλλαγές, ακόμα δεν υπάρχει. Είναι το πιο μεγάλο έλλειμά μας.